

9/1999. (I. 27.) FVM rendelet

a vágóállatok levágásának és leölésének állatvédelmi szabályairól

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Ávt.) 49. §-a (4) bekezdésének *a*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján – az érdekelt miniszterekkel egyetértésben – a következőket rendelem el:

A rendelet hatálya

1. § (1) A rendelet hatálya a hús-, bőr-, szőrme- és egyéb termékek előállítása céljából tenyésztett és tartott állatok – beleértve a strucc és az emu – levágására, leölésére, valamint azzal összefüggő mozgatására, elszállásolására, féken tartására és kábítására, továbbá ezen állatoknak járványügyi, illetve betegség-ellenőrzési célból történő leölési módszereire terjed ki.

(2) A rendelet hatálya nem terjed ki:

a) az (1) bekezdésben hivatkozott eljárásokkal kapcsolatos szakmai vagy tudományos kísérletekre, valamint

b) a vadon élő állatok elejtésére.

(3) A rendelet előírásait a külön jogszabályokban foglalt állategészségügyi követelmények figyelembevételével kell alkalmazni.

Értelmező rendelkezések

2. § E rendelet alkalmazásában

a) vágóhid: minden olyan üzemi helyiség – beleértve az állatok mozgatására vagy elszállásolására szolgáló berendezéseket, illetve helyiségeket is –, amelyet az állatok közfogyasztási célú levágására használnak;

b) mozgatás: az állatok kirakása vagy vezetése a vágóhidak rakodó rámpáitól, állatszállásaiból vagy karámjaiból abba a helyiségbe vagy helyre, ahol az állatvágásra sor kerül;

c) elszállásolás: az állatok elhelyezése a vágóhidak állatszállásaiban, istállóiban, karámokban, fedett területeken annak érdekében, hogy levágásuk előtt minden szükséges ellátásban (víz, takarmány, pihenés) részesüljenek;

d) féken tartás: egy állatnál minden olyan eljárás alkalmazása, amely mozgásának korlátozását célozza annak érdekében, hogy az megkönnyítse az eredményes kábítást vagy leölést;

e) kábítás: egy állatnál alkalmazott minden olyan eljárás, amely azonnali, a halál beálltáig tartó eszméletlenséget okoz;

f) leölés: minden, az állat halálát okozó eljárás;

g) levágás: olyan eljárás, amely az állat halálát elvéreztetéssel idézi elő.

h) felesleges csibe: valamennyi baromfifaj 72 óránál fiatalabb, még nem takarmányozott, a felnevelésre valamely okból alkalmatlan egyede.

3. § Az állatokat a mozgatás, elszállásolás, féken tartás, kábítás, levágás vagy leölés alatt minden elkerülhető izgalomtól, fájdalomtól vagy szenvedéstől meg kell kímélni.

A vágóhidakon alkalmazandó előírások

4. § (1) A vágóhidakra levágás céljából bevitt egypatájúak, kérődzők, sertések, nyulak és baromfi

a) mozgatását és – ha szükséges – elszállásolását a rendelet *1. számú mellékletének* előírásai szerint;

b) féken tartását a rendelet *2. számú mellékletének* előírásai szerint;

c) levágás előtti kábítását vagy azonnali leölését a rendelet *3. számú mellékletének* előírásai szerint;

d) elvéreztetését a rendelet *4. számú mellékletének* előírásai szerint

kell végrehajtani.

(2) Az egyes vallási előírások által megkövetelt különleges vágási módszereknek alávetett állatok esetén az (1) bekezdés *c)* pontjában foglaltakat nem kell alkalmazni. Az ilyen vágást hatósági állatorvos felügyelete mellett kell elvégezni azzal, hogy az adott vallási szokásoknak megfelelő vágás speciális szabályainak alkalmazását az a vallási szervezet is felügyelheti és ellenőrizheti, amelynek megbízásából a vágás történik.

5. § (1) A féken tartó és egyéb berendezéseknek, eszközöknek, továbbá a kábításhoz vagy leöléshez használt berendezéseknek olyanoknak kell lenniük, illetve azokat úgy kell karbantartani és használni, hogy a kábítás vagy a leölés a rendelet előírásainak megfelelően gyors és eredményes legyen. A hatósági állatorvos ellenőrzi a fent említett eszközök, berendezések üzemeltetését és karbantartását, valamint a berendezések folyamatos – előírás szerinti – felülvizsgálatának elvégzését, és az azt igazoló dokumentációt.

(2) A vágás helyén megfelelő tartalékberendezést és eszközöket kell tartani az esetleges sürgős használat céljára. Azokat megfelelő műszaki állapotban kell tartani, és azokat az üzemeltetőnek rendszeresen ellenőriznie kell.

6. § Az állatok mozgatására, elszállásolására, féken tartására, kábítására, levágására vagy leölésére csak az ilyen feladatok kíméletes és eredményes végrehajtásához az e rendeletben meghatározott ismeretekkel és gyakorlattal rendelkező személyek foglalkoztathatók. A vágóhíd tulajdonosa köteles gondoskodni arról, hogy az ott alkalmazott személy rendelkezzen a szükséges képesítéssel, gyakorlattal és szakmai tudással. Ennek igazolásául dokumentációt kell vezetni, melyet a hatósági állatorvos is köteles ellenőrizni.

7. § Az előírások betartását a hatósági állatorvos a vágóhíd egész területén – egyéb célú ellenőrzésekkel egyidejűleg is – ellenőrizheti.

Levágás és leölés a vágóhidakon kívül

8. § (1) Amennyiben a 4. § (1) bekezdésében meghatározott állatok a vágóhidakon kívül kerülnek levágásra, úgy a 4. § (1) bekezdésének *b)*, *c)* és *d)* pontjaiban előírtakat kell alkalmazni.

(2) A baromfi és a nyúl magánfogyasztás céljából, vágóhídon kívül történő levágása, leölése esetében az (1) bekezdés előírásainak betartása nem kötelező, azonban a 3. §-ban foglaltakat ebben az esetben is be kell tartani.

9. § (1) A vágást, illetve a leölést a rendelet *5. számú mellékletének* előírásai szerint kell végrehajtani, ha a 4. § (1) bekezdésében meghatározott állatokat járványügyi, betegségellenőrzési célból vágják, vagy ölik le.

(2) A szörméjükért tenyésztett állatokat a rendelet *6. számú mellékletének* előírásai szerint kell leölni.

(3) A felesleges naposcsibéket és a keltető üzem hulladékában lévő embriókat a lehető leggyorsabban le kell ölni a rendelet *7. számú mellékletének* előírásai szerint.

10. § A 8. és 9. § előírásai nem vonatkoznak azokra az esetekre, amikor az állatok életét sürgősségi helyzet miatt azonnal ki kell oltani.

11. § A sérült vagy beteg állatokat a helyszínen kell levágni, vagy leölni. Az eljáró állatorvos azonban a vágás vagy leölés céljából engedélyezheti a sérült vagy beteg állatok szállítását abban az esetben, ha ez az állatoknak nem okoz további fájdalmat és szenvedést.

11/A. § (1) Az e rendeletben foglaltak végrehajtása tekintetében az illetékes állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás (a továbbiakban: állomás) – az erre a célra összeállított, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) által kiadott ellenőrzési listák felhasználásával – legalább évente állatvédelmi ellenőrzést végez. Ellenőrzést az arra feljogosított személy bármikor végezhet.

(2) A feltárt hiányosságokról és a szükségessé váló intézkedésekről az állomás írásban tájékoztatja a vágóhíd vezetőjét. A hiányosságok megszüntetésére az állomás határidőt állapít meg.

(3) Az állomás az általa elvégzett ellenőrzések összesített eredményeit minden év január 31. napjáig a minisztériumnak jelenti.

Záró rendelkezések

12. § (1) Ez a rendelet 1999. április 1. napján lép hatályba.

(2) A háztartásban élelmiszeri célra levágandó sertés, juh és kecske kábítására vonatkozó rendelkezést 2003. január 1. napjától kell alkalmazni.

(3) E rendelet az 1/2005/EK rendelettel módosított, az állatok levágásuk vagy leölésük során való védelméről szóló, 1993. december 22-i 93/119/EGK tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

(4) E rendelet a Vágóállatok Védelméről szóló Európai Egyezmény megkötéséről szóló, 1988. május 16-i 88/306/EGK tanácsi határozat végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.

1. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

Az állatok mozgatására és a vágóhídon történő elszállásolására vonatkozó előírások

1.

Általános előírások

1.1. Valamennyi vágóhídnak rendelkeznie kell megfelelő berendezéssel és felszereléssel az állatoknak a szállítóeszközökről történő lerakodásához.

1.2. Az állatokat megérkezésük után a lehető legrövidebb időn belül ki kell rakni. Amennyiben a késedelem elkerülhetetlen, az állatokat védeni kell az időjárási szélsőségektől, és részükre megfelelő szellőzésről kell gondoskodni.

1.3. Azokat az állatokat, amelyek fajuk, nemük, koruk vagy származásuk következtében kárt okozhatnak egymásban, el kell különíteni, és el kell zárni egymástól.

1.4. Az állatokat meg kell védeni a kedvezőtlen időjárási viszonyoktól. Amennyiben magas hőmérsékletnek és páratartalomnak vannak kitéve, úgy megfelelő hűtést kell biztosítani számukra.

1.5. Legalább reggelenként és esténként ellenőrizni kell az állatok kondícióját és egészségi állapotát.

1.6. Azokat az állatokat, amelyeken a szállítás alatt, vagy a vágóhídra való megérkezéskor fájdalom vagy szenvedés jelei mutatkoztak, továbbá a szopós állatokat – egyéb vonatkozó előírások betartása mellett – azonnal le kell vágni. Ha ez nem lehetséges, úgy ezeket az állatokat el kell különíteni, és lehetőleg mielőbb, de legalább két órán belül le kell vágni.

A járásképtelen állatokat nem szabad a levágás helyére vonszolni, hanem ott kell levágni, ahol fekszenek, vagy amennyiben lehetséges és az nem jár együtt felesleges fájdalommal, ezeket targoncán vagy mozgatható kocsin a kényszervágás helyére kell szállítani.

2.

A nem konténerben szállított állatokra vonatkozó előírások

2.1. Az állatkirakodó berendezést csúszásmentes padozattal kell kiképezni és, ha szükséges, oldalsó védelemmel kell ellátni.

A rámpákat, hidakat, valamint le- és felhajtó utakat, folyosókat oldalakkal, korlátokkal vagy egyéb védelemmel kell ellátni, illetve felszerelni, hogy megakadályozzák az állatok elesését, sérülését.

A kijárat és bejárat rámpákat a lehető legkisebb lejtéssel kell kialakítani.

2.2. A kirakás alatt ügyelni kell arra, hogy az állatokat ne ijesszék meg, ne izgassák vagy ne ingereljék, továbbá biztosítani kell azt, nehogy elessenek. Az állatokat nem szabad fejüknél, szarvuknál, fülüknél, lábuknál, farkuknál, vagy szőrzetüknél fogva oly módon felemelni, hogy az felesleges fájdalmat vagy szenvedést okozzon. Amikor szükséges, az állatokat egyenként kell vezetni.

2.3. Az állatokat óvatosan kell mozgatni. A felhajtókat, a terelő utakat és az átjárókat úgy kell kialakítani, hogy minimálisra csökkenjen az állatok sérülésének kockázata, továbbá úgy kell elrendezni, hogy kihasználják az állatok csoportos közlekedésre való hajlamát. Az állatok terelésére szolgáló eszközöket kizárólag erre a célra, és csak rövid ideig lehet használni. Az áramütést okozó eszközök (pl. elektromos ösztöke) használatát, amíg lehetséges, mellőzni kell. Az állatokra áramütést mérő eszköz csakis olyan kifejlett szarvasmarhafélék és sertések esetében alkalmazható,

amelyek nem hajlandóak megmozdulni, feltéve, hogy az állatok előtt van szabad terület, amelyben mozoghatnak. Az áramütések nem tarthatnak tovább egy másodpercnél, és azokat megfelelő időközönként, kizárólag az állatok hátsó lábának izomzatára lehet alkalmazni. Az áramütéseket nem szabad ismételt alkalommal alkalmazni, ha az állat nem reagál.

2.4. Az állatokat nem szabad megütni, sem megnyomni a test különösen érzékeny részeit. Különösen nem szabad az állatok farkát meghúzni, megcsavarni, vagy megtörni, és nem szabad a szemükbe nyúlni. Verés és rúgás nem alkalmazható.

2.5. Az állatokat csak abban az esetben szabad a levágás helyére vinni, ha azok azonnal levághatók. Ha közvetlenül a megérkezés után nem kerül sor a levágásra, úgy az állatokat el kell szállásolni.

2.6. A vágóhidakat elegendő számú karámmal kell felszerelni az állatok megfelelő elszállásolásához, védelmet nyújtva a kedvezőtlen időjárási hatások ellen.

2.7. A külön jogszabályokban meghatározott, vonatkozó előírások megtartásán kívül az állatszállásoknak, istállóknak rendelkezniük kell:

– olyan padozattal, amely minimálisra csökkenti a csúszás veszélyét, és nem okoz sérülést az azzal érintkezésbe kerülő állatoknak,

– megfelelő szellőzéssel, figyelembe véve a várható hőmérsékleti és páratartalmi szélsőségeket; ahol mesterséges szellőztetésre van szükség, a szellőztető berendezés meghibásodása esetére soron kívüli tartalékkészülékről kell gondoskodni,

– megfelelő erősségű mesterséges megvilágítással, amely mindenkor lehetővé teszi az összes állat egyidejű vizsgálatát, ellenőrzését; szükség esetére pótvilágítást kell biztosítani,

– ahol szükséges, az állatok lekötéséhez szükséges berendezéssel,

– ahol szükséges, megfelelő alomkészlettel az éjszakára elszállásolt állatok részére

2.8. Ahol a hivatkozott istállókon kívül a vágóhidak természetes védelem vagy árnyék nélküli nyitott karámmal is rendelkeznek, gondoskodni kell a kedvezőtlen időjárás elleni megfelelő védelemről. Ezeket a nyitott karámmal úgy kell működtetni, hogy az állatok ne legyenek fizikai, kémiai vagy egyéb egészségkárosító veszélyeknek kitéve.

2.9. Azoknak az állatoknak, amelyeket érkeztetésük után nem visznek azonnal a vágás helyére, ivóvizet kell biztosítani olyan megoldással, hogy ahhoz mindenkor hozzáférhessenek. Azokat az állatokat, amelyeket érkeztetésük után nyolc órán belül nem vágják le, szükség szerint, de nyolc óra elteltével feltétlenül itatni, tizenkét óra elteltével etetni kell, megfelelő időközönként, csökkentett mennyiségű takarmány adásával.

2.10. Azokat az állatokat, amelyeket tizenkét órán át vagy ennél hosszabb ideig a vágóhídon tartanak, el kell szállásolni, és ahol szükséges, az állatokat úgy kell megkötöni, hogy nehézség nélkül lefekhessenek és táplálkozhassanak. Ahol az állatok nincsenek megkötve, azokról úgy kell gondoskodni, hogy lefekhessenek és zavartalanul táplálkozhassanak.

3.

A konténerekben szállított állatokra vonatkozó előírások

3.1. Azokat a konténereket, amelyekben állatokat szállítanak, óvatosan kell mozgatni, azokat nem szabad dobálni, feldönteni, vagy leejteni. Ahol lehetőség van rá, a konténereket vízszintesen és gépi úton kell felrakni, és lerakni.

3.2. A perforált vagy rugalmas fenékkal rendelkező konténerekben szállított állatokat különös óvatossággal kell kirakni, nehogy megsérüljenek. Ahol célszerű, az állatokat egyenként kell kirakni a konténerekből.

3.3. A konténerekben szállított állatokat a lehető legrövidebb időn belül le kell vágni, ettől eltérő esetben, ha szükséges, az állatokat meg kell itatni és etetni a 2.9. pontban foglaltak szerint.

4.

Az állatok etetésére és itatására a vonatkozó jogszabályok rendelkezései az irányadók.

2. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

Az állatok féken tartása a kábítás, levágás vagy leölés előtt

1. Az állatokat megfelelő módon féken kell tartani úgy, hogy megkíméljék őket minden fájdalomtól, szenvedéstől, izgalomtól, sérüléstől vagy zúzódástól. Szarvasmarhák rituális vágása esetén a vágás előtt kötelező az állatok rögzítésének valamely mechanikus, az állatot az elkerülhető fájdalomtól, szenvedéstől, nyugtalanságtól, sérülésektől vagy zúzódásoktól megkímélő módját alkalmazni.

2. Kábítás vagy leölés előtt nem szabad az állatok lábait összekötni és az állatokat felfüggeszteni. A baromfi és a nyulak vágása esetén az állatok felfüggeszthetők, amennyiben megfelelő intézkedésekkel biztosított a kábításhoz szükséges nyugodt állapotuk, és a kábítás késedelem nélkül, hatékonyan elvégezhető. Ezen túlmenően az állatok féken tartására szolgáló eszköz, illetve módszer használata nem tekinthető felfüggesztésnek.

3. Azokat az állatokat, amelyeket a fejre alkalmazott mechanikai vagy elektromos eszközökkel kábítanak el vagy ölnek le, olyan helyzetbe kell hozni, hogy az alkalmazott berendezés könnyen, pontosan és megfelelő időben alkalmazható és működtethető legyen. Egypatájúak és szarvasmarhák esetében a fej mozgatásának korlátozására megfelelő, az illetékes hatóság által engedélyezett eszközök alkalmazhatók.

4. Elektromos kábítóberendezést nem szabad féken tartási vagy mozdulatlan tételi eszközként vagy az állatok ösztökéléséhez felhasználni.

3. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

A nem szőrméjükért tenyésztett állatok kábítása vagy leölése

1. Engedélyezett módszerek

1.1. Kábításnál

– Rögzített závarzatú pisztoly.

– Agyrázkódás előidézése.

– Elektronarkózis.

– Széndioxid-gáz alkalmazása.

1.2. Leölés

– Szabadgolyós pisztoly vagy puska.

– Elektromos áramütés.

– Széndioxid-gáz alkalmazása.

1.3. Bizonyos fajok esetében az állategészségügyi hatóság engedélyezheti a lefejezést, a nyak kicsavarását (nyakcsigolyák kifecamítását) és a vákuumkamrában történő leölést, ha azok a rendelet 3. §-ában foglaltaknak megfelelnek, és az e melléklet 3. pontjában meghatározott, a leölésre vonatkozó különleges előírások érvényesülnek.

2. A kábítás különleges előírásai

A kábítás csak akkor végezhető el, ha ezt követően mód van az állatok haladéktalan elvéreztetésére.

2.1. Rögzített závarzatú pisztoly

2.1.1. Az eszközök megfelelő elhelyezésével kell biztosítani, hogy a lövedék az agyvelőbe bejusson. Különösen tilos a szarvasmarhát a fejtetőn meglőni. A juhokat és kecskéket lehet fejtetőn meglőni, ha a szarvak alakja akadályozza az előbb említett megoldást. Ilyen esetekben a lövést közvetlenül a szarvak töve mögé kell leadni és a száját célba venni, továbbá a véreztetést a lövéstől számított 15 másodpercen belül meg kell kezdeni.

2.1.2. Rögzített závarzatú pisztoly használata esetén az azt kezelő személynek ellenőriznie kell, hogy a závarzat teljesen visszaugorjon az egyes lövések után. Ha ez nem történik meg, az eszközt nem szabad újra használni addig, amíg meg nem javítják.

2.1.3. Az állatokat csak akkor szabad a kábítókarámban elhelyezni, ha a kábítást végző személy már felkészült annak végrehajtására. Tilos a fejet addig rögzíteni, amíg a kábítást végző személy fel nem készült a kábításra.

2.2. Agyrázkódás előidézése

2.2.1. Ez csak olyan mechanikailag működtetett eszköz alkalmazása esetén megengedett, amely ütést mér a koponyára. A kezelőszemélynek az eszközt megfelelő helyzetben kell alkalmaznia, és a gyártó cég útmutatásai szerinti megfelelő töltetet kell használnia annak érdekében, hogy a kábítás a koponya összetörése nélkül eredményes legyen.

2.2.2. Kiszámú nyúl esetében, ha nem mechanikai ütést mérnek a koponyára, a műveletet úgy kell végrehajtani, hogy az állat azonnal kábult állapotba kerüljön és kábult maradjon a halál beálltáig, továbbá mindez megfeleljen a rendelet 3. §-ában foglalt általános előírásoknak.

2.3. Elektronarkózis

2.3.1. Elektródák

2.3.1.1. Az elektródákat úgy kell elhelyezni, hogy azok befogják a koponyát, és az áram áthaladjon az agyon. Megfelelő intézkedéseket kell tenni ahhoz, hogy jó elektromos kapcsolat jöjjön létre (például a sűrű gyapjú eltávolításával vagy a bőrfelület benedvesítésével).

2.3.1.2. Ha az állatokat egyenként kábítják el, a kábítóberendezést

a) el kell látni egy olyan műszerrel, amely méri a terhelés impedanciáját (ellenállását), és megakadályozza a berendezés működését, ha a minimálisan előírt áram nem tud áthaladni,

b) el kell látni egy olyan műszerrel, amely az egyes állatoknál fény- vagy hanghatással jelzi a berendezés működési időtartamát,

c) el kell látni egy olyan műszerrel, amely jelzi a terhelés alatti feszültséget és az áramerősséget,

d) úgy kell elhelyezni, hogy az a)–c) pontban felsorolt műszerek kijelzőjét a kezelőszemély jól láthassa.

2.3.2. Vízfürdős kábítók

– Ha vízfürdős kábítást használnak a baromfi elkábításához, a víz szintjét úgy kell beállítani, hogy az jó kapcsolatot biztosítson a szárnyas fejével. Ebben az esetben az áram erősségét és a behatás időtartamát úgy kell meghatározni, hogy az állat azonnal kábult állapotba kerüljön, és a kábultság megmaradjon a halál beálltáig.

– Ha a baromfit csoportosan kábítják el vízfürdőben, ott elegendő feszültséget kell fenntartani ahhoz az áramerősség előállításához, amely biztosítja minden állat elkábítását.

– Megfelelő intézkedéseket kell tenni (jó elektromos érintkezés létrehozásával és a lábhoz kapcsolt bilincs benedvesítésével) annak biztosítására, hogy az áram előírászerűen áthaladjon.

– A baromfi vízfürdőtartály mérete és mélysége meg kell feleljen a vágásra kerülő szárnyas fajtájának úgy, hogy a bemenetnél ne legyen túlfolyás. A vízben lévő elektródának a vízfürdő hosszában végig kell érnie.

– Szükség esetén kézi tartalékkapcsolóval kell rendelkezni.

2.4. Széndioxid-gáz alkalmazása

2.4.1. A sertések kábításánál a széndioxid-koncentrációjának legalább 70 térfogatszázaléknak kell lennie.

2.4.2. A sertések kábítókamráját és a továbbításra szolgáló berendezést úgy kell kialakítani és működtetni, hogy a sertések sérülése és a mellkas összenyomása elkerülhető legyen, továbbá, hogy a sertések mindaddig állva maradjanak, amíg el nem veszítik az eszméletüket. Megfelelő világításról kell gondoskodni a szállítóberendezési rendszerben és a kamrában, amely lehetővé teszi, hogy a sertések egymást és a környezetüket láthassák.

2.4.3. A kamrát megfelelő készülékkel kell felszerelni, amely a legnagyobb behatási ponton méri a gáz koncentrációját, továbbá jól látható és hallható figyelmeztető jelzést ad, ha a széndioxid-koncentráció a szükséges szint alá esik.

2.4.4. A sertéseket olyan boxokba vagy konténerekbe kell elhelyezni, amelyekben láthatják egymást és a berendezésbe való kerülésüktől számított 30 másodpercen belül a gázkamrába kell jutniuk. A kamrában a sertéseknek a belépéstől a lehető legrövidebb időn belül a maximális gázkoncentráció helyére kell kerülniük, és ezt követően elegendő ideig kell azokat a széndioxid-gáz hatásának kitenni annak érdekében, hogy a kábult állapot a levágásukig megmaradjon.

3. A leölés különleges előírásai

3.1. Szabadgolyós pisztoly vagy puska

Ezek az eszközök különböző állatfajok, elsősorban a tenyésztett szarvas és más nagyvad leölésénél a 3. §-ban foglaltak teljesülése mellett, csak az állategészségügyi hatóság, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb hatóságok engedélyével és képzett személy alkalmazásával használhatók.

3.2. Lefejezés és a nyak kicsavarása (nyakcsigolyák kifecamítása)

Ezek a módszerek a 3. §-ban foglaltak teljesülése mellett csak a baromfi és az egyéb madarak leölésénél az állategészségügyi hatóság engedélyével és képzett személy alkalmazásával használhatók.

3.3. Leölés elektromos árammal és szén-dioxiddal

A különféle állatfajok e módszerekkel történő leölését az állategészségügyi hatóság engedélyezi, ha a 3. §-ban foglaltak mellett az e melléklet 2.3. és 2.4. pontjaiban található szabályok is megvalósulnak. Ennek érdekében az állategészségügyi hatóságnak meg kell határoznia a használható elektromos áram erősségét és behatási idejét, illetve a szén-dioxid koncentrációját és az annak való kitétel időtartamát.

3.4. Vákuumkamra

Ez a módszer csak bizonyos tenyésztett vadon élő és fogyasztásra szánt szárnyasok (japán fűrj, fogoly és fácán) véreztetés nélküli leölésekor alkalmazható.

A vákuumkamra alkalmazását az állategészségügyi hatóság akkor engedélyezi, ha a 3. §-ban foglaltak teljesülése mellett gondoskodnak:

- az állatoknak olyan légmentesen zárt kamrában való elhelyezéséről, amelyben a vákuum nagyteljesítményű elektromos szivattyú segítségével gyorsan elérhető,
- arról, hogy a vákuum az állatok halálának pillanatáig fennmaradjon,
- az állatoknak olyan szállítótartályokban való csoportos elhelyezéséről, amelyek az erre a célra szolgáló vákuumkamrában elhelyezhetők.

4. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

Az állatok elvéreztetése

1. Az elkábított állatoknál az elvéreztetést a kábítás után haladéktalanul meg kell kezdeni, és azt úgy kell végrehajtani, hogy gyors, bőséges és tökéletes elvérzést eredményezzen. Az elvéreztetést minden esetben addig kell elvégezni, mielőtt az állat az öntudatát visszanyerné.

2. Az elkábított állatokat úgy kell elvéreztetni, hogy átvágják legalább az egyik nyaki ütőeret vagy azokat az ereket, amelyekből erednek.

Az erek átvágása után semmilyen előkészítő folyamat, sem elektromos ingerlés nem végezhető mindaddig, amíg az elvérzés be nem fejeződik.

3. Ha egy személy végzi, illetve felelős az állat kábításáért, a lábbilincs felhelyezéséért, az állat felemeléséért és elvéreztetéséért, akkor ennek a személynek ezeket a műveleteket egymás után kell elvégeznie egy állaton, mielőtt egy másik állaton ezeket megkezdené.

4. Amennyiben a baromfi elvéreztetésére automata nyakvágó berendezést használnak, kézi tartalékeszközt kell biztosítani az esetleges üzemzavar vagy meghibásodás esetére annak érdekében, hogy az állatokat azonnal le lehessen vágni.

5. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

Járványügyi, illetve betegségmegelőzési célból alkalmazott leölési módszerek

Engedélyezett módszerek

A rendelet 3. számú mellékletében foglalt bármelyik módszer alkalmazható, amennyiben az biztosan halált okoz. Ezenkívül a hatósági állatorvos a rendelet 3. §-ában foglalt általános előírások betartása mellett engedélyezheti más módszerek alkalmazását is öntudati állapotban lévő állatok leöléséhez, ha az alkalmazott eljárások (pl. a rögzített závarzatú pisztollyal történő lövés) nem okoznak azonnali halált, és megfelelő intézkedéseket tesznek az állatok lehető leggyorsabb leölésére, mielőtt az ismét magához térhetne, valamint az állatokon a halál beálltaig semmilyen más műveletet nem végeznek.

6. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

Prémes állatok leölési módszerei

1.1. Engedélyezett módszerek

- Mechanikus működtetésű eszközök, amelyek behatolnak az agyba.
- Túladagolt, altató hatású gyógyszer befecskendezése.
- Szívmegállás előidézése elektromos áramütéssel.
- Szénmonoxid-gáz alkalmazása.
- Kloroform-gáz alkalmazása.
- Széndioxid-gáz alkalmazása.

1.2. A hatóság feladata eldönteni, hogy melyik állatfajnál melyik módszer a legmegfelelőbb. A mellékletben nem nevesített állatfajok esetében a megfelelő módszer kiválasztásáról az állomás dönt.

2. Különleges követelmények

2.1. Mechanikus működtetésű eszközök, amelyek behatolnak az agyba

2.1.1. Az eszközöket úgy kell elhelyezni és irányítani, hogy a lövedék agyvelőbe való behatolása biztos legyen.

2.1.2. Ez a módszer csak akkor engedélyezett, ha azt azonnali elvéreztetés követi.

2.2. Túladagolt, altató hatású gyógyszer befecskendezése

Csak olyan altató hatású gyógyszerek és adagok használhatók, amelyek azonnali öntudatvesztést okoznak, és ezt gyors halál követi.

2.3. Szívmegállást okozó elektromos áramütés

Az elektródákat úgy kell felhelyezni, hogy azok közrefogják az agyat és a szívet, és átíveljenek azokon. Azt a legkisebb áramerősséget kell alkalmazni, amely azonnali öntudatvesztést és szívmegállást okoz. A rókák esetében, amelyeknél az elektródákat a szájhoz és a végbélhez kapcsolják, átlagosan 0,3 amper erősségű áramot kell alkalmazni legalább három másodpercen át.

2.4. Szénmonoxid-gáz alkalmazása

2.4.1. Az állatok gázkamráját úgy kell kialakítani és karbantartani, hogy elkerüljék az állatok sérülését, és hogy megfigyelésükre lehetőség legyen.

2.4.2. Az állatokat csak azt követően lehet a kamrába bevezetni, amikor azt már legalább 1 térfogatszázalék koncentrációjú szénmonoxid-gázzal megtöltötték, és a gáz utánpótlása 100 százalékos szénmonoxid-forrással biztosítva van.

2.4.3. A külön erre a célra alkalmazott, gép által előállított gáz a menyétfélék és a csincsillák leöléséhez abban az esetben használható fel, ha próbákkal ellenőrizték azt, hogy a használt gáz

– megfelelően lehűlt,

– elegendő mennyiségben átszivárgott,

– nem tartalmaz semmiféle ingerlő anyagot,

és biztosított, hogy az állatok addig nem kerülnek a kamrába, amíg a szénmonoxid-koncentráció el nem éri legalább az 1 térfogatszázalékot.

2.4.4. A belélegzett gáznak először tökéletes általános altatóhatást kell előidéznie, és azután biztos halált kell okoznia.

2.4.5. Az állatoknak addig kell a kamrában maradniuk, amíg el nem pusztulnak.

2.5. Kloroform-gáz alkalmazása

A kloroform-gáz a csincsillák leöléséhez alkalmazható azzal a feltétellel, hogy

2.5.1. az állatok gázkamráját úgy alakították ki, és annak karbantartása úgy történik, hogy az állatok sérülését elkerüljék, és megfigyelésükre lehetőség legyen,

2.5.2. az állatokat csak akkor helyezik be a kamrába, ha az telített kloroform-levegő elegyet tartalmaz,

2.5.3. belégzés után a gáz először tökéletes általános altatóhatást idéz elő, és azután biztos halált okoz,

2.5.4. az állatok addig a kamrában maradnak, amíg el nem pusztulnak.

2.6. Széndioxid-gáz alkalmazása

A széndioxid a menyétfélék és a csincsillák leöléséhez használható azzal a feltétellel, hogy

2.6.1. az állatok gázkamráját úgy alakították ki, és annak karbantartása úgy történik, hogy elkerüljék az állatok sérülését és megfigyelésükre lehetőség legyen,

2.6.2. az állatokat csak akkor vezetik be a kamrába, ha abban a lehető legmagasabb a széndioxid-koncentráció, és ezt egy 100 százalékos széndioxid-forrás biztosítja,

2.6.3. belégzés után a gáz először tökéletes általános altatóhatást idéz elő, és azután biztos halált okoz,

2.6.4. az állatok addig a kamrában maradnak, amíg el nem pusztulnak.

7. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

A felesleges csibék és embriók leölése a keltető üzemekben

1. Engedélyezett módszerek a csibék leölésére

- Gyors halált okozó mechanikus berendezés alkalmazása.
- Széndioxid-gáz alkalmazása.

2. Különleges követelmények

2.1. Gyors halált okozó mechanikus berendezés alkalmazása

2.1.1. Az állatokat olyan berendezéssel kell leölni, amely gyorsan forgó, mechanikusan működtetett vágókésekkel vagy tárcsákkal működik.

2.1.2. A berendezés megfelelő kapacitású kell legyen ahhoz, hogy minden állatot azonnal elpusztítson még akkor is, ha nagyszámú állatról van szó.

2.2. Széndioxid-gáz alkalmazása

2.2.1. Az állatokat olyan térben kell elhelyezni, amelyben az elérhető legnagyobb széndioxid-koncentráció biztosított, és ezt egy 100 százalékos széndioxid-forrás szolgáltatja.

2.2.2. Az állatokat addig kell ebben a térben tartani, amíg el nem pusztulnak.

3. Engedélyezett módszer az embriók elpusztítására:

Az élő embriók azonnali elpusztításához minden keltetőüzemnek rendelkeznie kell a 2.1. pontban meghatározott mechanikus berendezéssel vagy egyéb, tudományosan elismert leölési módszer alkalmazásához szükséges eszközökkel, amelyeknek meg kell felelniük az e rendelet 3. §-ában foglalt általános előírásoknak.